

ONDERDENDAM – GEREFORMEERDE KERK

Deze kerk is een gaaf voorbeeld van de 'expressieve' stroming in de architectuur van de twintigste eeuw. Zowel vormgeving als materiaalgebruik en de samenhang tussen in- en exterieur laten een duidelijke verwantschap zien met de Amsterdamse School. Noem het een regionale variant van de Amsterdamse School. Deze door Albert Wiersema ontworpen zaalkerk werd in 1933 opgeleverd.

De kerk van gesinterde roodbruine baksteen rust op een fundering van beton. De façade, waar de deels uitgebouwde toren bovenuit steekt, is bijna driehoekig. De kerk heeft aan weerszijden een tweezijdige uitbouw met een driehoek als plattegrond. Deze uitbouwen vergroten de kerkzaal en geven deze zijn uitgesproken vorm: een zeshoek met een breder rechthoekig middendeel. De grote verticale ramen van de uitbouwen zorgen voor ruim voldoende licht in de kerkzaal.

De toren wordt gedekt door een naar buiten gebogen zadeldak van koper met daarop een koperen kruis. De hoogte wordt geaccentueerd door een lange, verticale en inspringende sleuf met kleine, horizontale, bakstenen elementen. Dit zorgt voor een speels evenwicht. In de voet van de toren zit de entree in een iets uitgebouwd portaal met dubbele halfronde deuren gedecoreerd in de stijl van de Amsterdamse School. Boven de deur zien we een natuurstenen gevelsteen met opschrift:

'Christus Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig te maken 1 Timotheus 1:15'

Het interieur is grotendeels in oorspronkelijke staat. Het rechthoekige middenstuk van de kerkzaal wordt overkapt door een in hout uitgevoerd parabolisch gewelf. Dit type gewelf is ook te vinden in kerken van Egbert Reitsma (met wie Albert Wiersema heeft samengewerkt, onder andere bij de Goede Herderkerk te Bedum). De uitbouwen zijn vlak gedekt.

De witgepleisterde wanden hebben een houten lambrisering aan de onderkant. De vloer is van hout en loopt vanaf de kansel iets op. Het bankenplan is waaivormig met houten banken in de stijl van de Amsterdamse School. Aan de westzijde, op een podium in een ondiepe rechthoekige nis, staat de kansel; deze heeft aan weerszijden een trap. Het orgel is op een iets uitkragende verdieping boven de kansel geplaatst; het gewelf van de orgelverdieping is een kleine reprise van het hoofdgewelf.

Het orgel is in 1936 gebouwd door de firma Valckx en Van Kouteren & Co. uit Rotterdam; het heeft nauwelijks monumentale waarde. Links en rechts van de kansel zitten deuren in de stijl van de Amsterdamse School en houten banken voor leden van de kerkenraad. De hoge vensters van de kerkzaal hebben gekleurd glas-in-lood met geometrische motieven.

De naast de kerk gelegen pastorie en het ervoor gelegen hekwerk zijn in 1933 gebouwd door dezelfde architect.